

Lyngen kommune

PLANPROGRAM

Helse- og omsorgsplan 2022-2027

Alpekommunen i nord

Innhold

1. Innledning	3
1.1. Bakgrunn for planarbeidet	3
1.2 Formålet med planen	3
1.3 Planprogrammet	4
1.4 Beskrivelse av planprosessen	4
1.5 Planavgrensning	4
2 Rammer for planarbeidet	4
2.1 Nasjonale føringer	5
2.2 Kommunale føringer og andre styringsdokumenter	6
3 Viktige temaer i planen	6
3.1 Statusbeskrivelse	6
3.2 Demografi	6
3.3 utfordringer	7
3.4 Folkehelse og forebygging	7
3.5 Omsorgstrappen	7
3.6 Velferdsteknologi	7
3.7 Kompetanse og rekruttering	7
4 Kunnskapsgrunnlag	7
5 Planprosess	8
5.1 Organisering	8
5.2 Medvirkning	8
5.3 Fremdriftsplan	9

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for planarbeidet

Kommunedelplan for helse-, sosial og omsorg er hjemlet i kommunens planstrategi 2020-2023.

Behovet for en slik plan er også omtalt i kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033, som sammen med kommuneplanens arealdel er de overordnede styringsdokumentene i kommunen.

Kommunene utfører stadig mer av det samlede helse- og omsorgsarbeidet i Norge. Tjenesteområdene er omfattende og kontinuerlig i endring. Hensikten med planen er at Lyngen kommune skal kunne planlegge, organisere og gjennomføre de endringene som er viktige for å utvikle tjenesteområdene innenfor sektoren. Videre skal planen gi de folkevalgte i kommunen oversikt på tjenesteområder som de har ansvar for, og som de skal prioritere ressurser til.

1.2 Formålet med planen

Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033 har folkehelse, klima og miljø samt likestilling som gjennomgående hensyn med satsingsområder boligutvikling, næringsutvikling samt samferdsel.

Gjennomgående hensyn	Satsingsområder Lyngen kommune
- Folkehelse	- Boligutvikling
- Klima og miljø	- Næringsutvikling
- Likestilling	- Samferdsel

Hovedmålet for folkehelse er at Lyngen kommune skal fremme god helse og bedre levekår i alle fagsektorer, for alle aldersfaser og på alle områder i lokalsamfunnet. Dette skal ligge til grunn for all kommunal planlegging og tjenesteyting. En kommunedelplan for helse-, sosial og omsorg vil bidra til å nå dette hovedmålet.

Sektormål i helse- og omsorg er at innbyggerne i Lyngen kommune skal få koordinerte og helhetlige helse- og omsorgstjenester samt kunne bo i egen bolig så lenge det er hensiktsmessig og forsvarlig. Det skal satses på forebygging, tidlig innsats og egenmestring.

Kommunedelplanen skal gi en oversikt over utfordringer og satsingsområder innenfor helse- og omsorg frem mot år 2027.

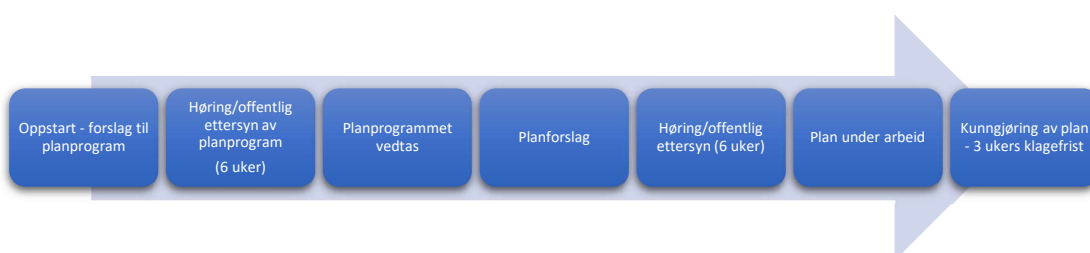
1.3 Planprogrammet

I henhold til plan og bygningsloven skal det utarbeides et **planprogram** som grunnlag for planarbeidet for alle regionale planer og kommuneplaner. Dette gjelder også for kommunedelplaner.

Planprogrammet skal gjøre rede for målet med planarbeidet, planprosessen og hvordan medvirkning blir ivaretatt.

Planprogrammet fastsettes av kommunestyret.

1.4 Beskrivelse av planprosessen

1.5 Planavgrensning

Tjenestene som omfattes av planen er pleie- og omsorgstjenester inkludert kommunal akutt døgnetjeneste (KAD), tjenester til utviklingshemmede, helsestasjonstjenester inkludert skolehelsetjeneste og jordmortjeneste, fysio- og ergoterapitjenester, habilitering- og rehabiliteringstjenester, legetjenester med kommunal legevakt, rus og psykisk helse, barneverntjenesten og sosiale tjenester.

Lyngen kommune har inngått interkommunalt samarbeid (avtale om vertskommunesamarbeid) hva angår krisesentertilbud. Dette vil ikke bli drøftet i planen, men vil bli nevnt dersom det er naturlig under de andre kapitlene.

Samarbeid med frivillige lag og foreninger/organisasjoner er et viktig supplement til tjenestetilbudet vårt, og det kreves godt samarbeid mellom kommunen og de ulike lag og foreninger. Da disse likevel ligger utenfor tjenestetilbudet, vil dette temaet ikke bli drøftet i planen.

2 Rammer for planarbeidet

Planarbeidet er regulert og styrt av plan- og bygningsloven av 2009. Planen vil ellers bli utformet innenfor rammene av nasjonalt lovverk, forskrifter, statlige og regionale mål og retningslinjer.

2.1 Nasjonale føringer

Veiledningen «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023» var vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019. Her legger regjeringen fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer.

Sentrale lover og dokumenter som legger føringer for planarbeidet:

- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester mm. (helse- og omsorgstjenesteloven) med forskrifter
- Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven) med forskrifter
- Lov om helsepersonell mv. (helsepersonelloven) med forskrifter
- Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (psykisk helsevernloven) med forskrifter
- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) med forskrifter
- Lov om barneverntjenester (barnevernloven) med forskrifter
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) med forskrifter
- Forskrift om verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien)
- «Omsorg 2020» Regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020
- Handlingsplan «Kompetanseløft 2025». Regjeringens plan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten for perioden 2021-2025 (Helse- og omsorgsdepartementet)
- St.mld. 15 (2017-2018) «Leve hele livet» - En kvalitetsreform for eldre
- St.mld. 7 (2019-2020) «Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023»
- Prop. 15 S (2015-2016) «Opptappingsplanen for rusfeltet (2016-2020)»
- Prop. 121 S (2018-2019) «Opptappingsplan for barn og unges psykiske helse (2019-2024)»
- Prop. 1 S (2016-2017) «Opptappingsplan for habilitering og rehabilitering (2017-2019)»
- Prop. 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreform)
- «Demensplan 2025» (Helse- og omsorgsdepartementet)
- Veileder IS-2076 «Sammen om mestring». Veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne. Helsedirektoratet
- «Mestre hele livet (2017-2022)». Regjeringens strategi for god psykisk helse
- «Det gjelder livet». Oppsummering av landsomfattende tilsyn i 2016 med kommunale helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming (rapport fra Helsetilsynet 4/2017)
- «Tilsynsmelding 2019». Helsetilsynets tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene
- «Tildelingsbrev til Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2021» Brev fra Arbeids- og sosialdepartementet

Andre relevante planer, rundskriv og veiledere.

2.2 Kommunale føringer og andre styringsdokumenter

I samfunnsdelen er det satt en del overordnede mål (sektormål) med tilhørende strategier som en må ta hensyn til ved utarbeidelsen av helse- og omsorgsplanen.

I tillegg vil følgende kommunale planer gi føringer for helse- og omsorgsplanen:

Plan/tema	Vedtatt	Begrunnelse/merknader
Plan for helsemessig og sosial beredskap	2015	Lovpålagt
Smittevernplan	2017	Lovpålagt
Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2012-2015	2012	Lovpålagt etter alkoholloven
Handlingsplan for psykisk helsearbeid	2007	Vil innarbeides i kommunedelplan for helse og omsorg
Rekrutterings- og kompetanseplan 2016-2020 (Helse- og omsorgsområde i Nord-Troms)	2016	
Rehabiliteringsplan 2016-2020	2016	Vil innarbeides i kommunedelplan for helse og omsorg
Boligpolitisk handlingsplan		Påbegynt
Plan for universell utforming		Ivaretas i samfunns- og arealdelen
Folkehelseplan mm.		Ivaretas i samfunnsdelen
Pandemiplan	2009	
Handlingsplan «Samlet mot vold i nære relasjoner 2014-2017»	2014	Målsetting og tiltak vurderes årlig
Kommunedelplan for idrettsanlegg, fysisk aktivitet, kulturhus, friluftsliv og kulturminner 2017-2024	2017	

3 Viktige temaer i planen

Helse- og omsorgsplanen vil gi en beskrivelse av status og utfordringer for tjenestene innen sektoren. Det vil bli utarbeidet en tiltaksliste med prioriterte mål og tiltak for planperioden. Noen av temaene som blir belyst i planen er:

3.1 Statusbeskrivelse

Beskrivelse av status for Lyngen kommune i 2022, inkludert kort beskrivelse av tjenestene og organisasjonskart.

3.2 Demografi

Beskrivelse av den demografiske sammensetningen i kommunen og folketallsutviklingen i kommunen.

3.3 Utfordringer

Beskrivelser av utfordringsbildet slik det er i 2022, samt antatte utfordringer frem mot 2034. Utfordringsbildet vil bli sett i sammenheng med demografiutfordringer og et økende antall eldre.

3.4 Folkehelse og forebygging

Planen skal legge vekt på helsefremmende og forebyggende arbeid herunder friluftsliv som en faktor i det forebyggende helsearbeidet, samt på habilitering og rehabilitering. Planen vil videre beskrive tverrfaglig tidlig innsats og sammenheng i tjenestene ved å dreie fokus fra behandling over på forebygging gjennom hele livsløpet.

Herunder vil blant annet program for folkehelsearbeid i kommunene 2017-2027 (helsedirektoratet) bli et viktig tema.

3.5 Omsorgstrappen

Beskrivelse av omsorgstrappen.

3.6 Velferdsteknologi

Implementering av velferdsteknologi er viktig for god utnyttelse av teknologien, og skal vurderes som et fullverdig hjelpetiltak. Mål og strategier vil bli nærmere beskrevet i planen.

3.7 Kompetanse og rekruttering

Rekruttering av helsepersonell til de kommunale helse- og omsorgstjenestene antas å være utfordrende i årene fremover. Strategi for å rekruttere og beholde helsepersonell er en viktig del av en helse- og omsorgsplan.

I tillegg vil strategi for kompetanseheving i tjenestene være et sentralt tema i kommunedelplanen.

4 Kunnskapsgrunnlag

Kommuneplanens samfunnsdel vil bli benyttet som bakgrunn for planen sammen med blant annet følgende kilder:

- Folkehelseoversikten for Lyngen kommune
- Folkehelseprofilen for Lyngen kommune
- Folkehelseundersøkelsen i Troms og Finnmark 2019 (Folkehelseinstituttet)
- Tilleggsrapport om samisk og kvensk/norskfinsk befolkning 2020

- Ulike statistikker fra SSB, blant annet SSBs befolkningsframskriving
- Folkehelseinstituttets oppvekstprofiler 2020
- Ungdata
- KOSTRA-tall
- Friluftslivskartleggingen for Lyngen kommune
- Intern kartlegging av tjenester til eldre i Lyngen kommune – i dag og i framtida
- Frivillige lag og foreningers tilbud om fysisk aktivitet

Listen er ikke uttømmende.

5 Planprosess

5.1 Organisering

Arbeidet med kommunedelplanen vil være organisert i kommuneadministrasjonen. Kommunestyret vil være prosjekteier, og Levekårsutvalget vil være planfaglig og fagansvarlig politisk utvalg.

Styringsgruppe:

- Kommunalsjef helse og omsorg (prosjektleder)
- Rådgiver helse- og omsorg
- Leder i levekårsutvalget
- Enhetsledere i helse- og omsorg

Arbeidsgruppe:

Styringsgruppen vil sette sammen arbeidsgrupper og velge ut medlemmer til gruppene.

Politisk vil planen bli behandlet av Råd for folkehelse, Levekårsutvalget, formannskapet og kommunestyret.

5.2 Medvirkning

Medvirkning er lovfestet i plan- og bygningsloven § 5-1; *Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning.*

Underveis i planprosessen vil det bli innhentet innspill fra berørte grupper, se oversikt i tabell nedenfor over lokale og eksterne deltakere.

Medvirkning – vil være høringsparter, men vil også kunne bli invitert til fagmøter og/eller folkemøter

LOKAL MEDVIRKNING	EKSTERN MEDVIRKNING
Bygdeutvalg Øvrige lag og foreninger Lyngen pensjonistforening Råd for folkehelse Ungdomsrådet Lokale interesseorganisasjoner Kommuneoverlege	Statsforvalteren i Troms og Finnmark Troms og Finnmark Fylkeskommune Pasient- og brukerombudet Brukerorganisasjoner Universitetssykehuset Nord-Norge v/samhandlingsavdelingen

Deltakere – vil bli rådført og brukt som fagressurser under planprosessen

INTERNE DELTAKERE	EKSTERNE DELTAKERE
Råd for folkehelse Lyngen Pensjonistforening Kommuneoverlege Ungdomsrådet	Statsforvalteren i Troms og Finnmark Troms og Finnmark Fylkeskommune (blant annet fylkeseldrerådet)

5.3 Fremdriftsplan

Kommunen legger opp til en slik foreløpig fremdriftsplan for planarbeidet:

Faser i planarbeidet	Ansvarlig	Tidsfrist/periode
Kunngjøre varsel om oppstart av kommunedelplanen og planprogram på høring – 6 uker	Kommunalsjef	Desember 2021
Fastsetting av planprogram	Kommunestyret	Første kommunestyremøte etter høringsfrist i 2022
Utarbeide de ulike kapitlene i kommunedelplanen for helse, sosial og omsorg	Arbeidsgruppene	Januar – mai 2022
Ferdigstille forslag til kommunedelplan for helse, sosial og omsorg	Styringsgruppa	Juni 2022
Høring/offentlig ettersyn – minimum 6 uker	Styringsgruppa	August 2022
Medvirkning fra eldre og personer med funksjonsnedsettelse (Råd for folkehelse og Lyngen Pensjonistforening) og Levekårsutvalget	Kommunalsjef	September 2022
Bearbeiding av innspill, utarbeiding av endelig plan	Styringsgruppa	September/oktober 2022
Vedtak kommunedelplan for helse, sosial og omsorg	Kommunestyret	November 2022
Kunngjøring av plan – 3 ukers klagefrist	Kommunalsjef	Desember 2022